

ULUSLARARASI BAKALORYA DİPLOMA PROGRAMI A1 TÜRK DİLİ ve

TÜRKÇE A1 DERSİ UZUN TEZİ

CAT 1

GİZEMLİ TABLO

Kategori: CAT 1

Araştırma Sorusu: Sabahattin Ali'nin "Kürk Mantolu Madonna" adlı yapıtında kadın-erkek ilişkilerinin varoluşsal boyutları nasıl işlenmektedir?

Kelime Sayısı: 3089

İçindekiler

1 GİRİŞ	1
2 VAROLUŞSAL TEMALAR	3
2.1 Yalnızlık	4
2.2 Bağımlılık	5
2.3 Ayrılık.....	6
3 VAROLUŞSAL TEMALARIN İLİŞKİLER ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRMESİ.....	7
3.1 Ebeveyn ile ilişkiler	7
3.2 Karşı cins ile ilişkiler	8
3.3 Toplumla ilişkiler	9
3.4 Bireyin kendisiyle ilişkisi	10
4 SONUÇ.....	11
5 KAYNAKÇA	13

1 GİRİŞ

Sabahattin Ali'nin Kürk Mantolu Madonna adlı yapıtı son yıllarda çok satan kitaplar arasında yer alan bir klasik roman olarak ilgi görmesi, romanın sadece sürükleyici olmakla kalmayıp, aynı zamanda romantik ilişkiler bağlamında süregelen sorgulamalara ışık tuttuğunu düşündürmektedir. Sabahattin Ali, toplumsal-gerçekçi bir yazar olarak, diğer yapıtlarında da olduğu gibi, toplumsal ilişkileri işlerken farkındalık yaratma yoluyla topluma mesajlar da vermektedir. “Toplumcu gerçekçiliğe göre yazılan bu eserlerin döneminde büyük bir etki yarattıklarını da vurgulamak gerekir; “sadece toplum yazarı etkilemez, yazar da toplumu etkiler. Sanat hayatı sadece kopya etmez, aynı zamanda onu şekillendirir.” İnsanların romanlardaki hayata özendikleri ve ona göre yaşadıkları da bilinmektedir” (Algül, 2019).

Toplum için sanat görüşüne sahip yazar, sanatın insanı daha iyiye götürme amacını taşıması gerektiğine inanmaktadır. (Parlak, 2021)

Her ne kadar Sabahattin Ali toplumsal gerçekçi akımın yazarlarından olsa da Kürk Mantolu Madonna eserinde varoluşçuluk felsefesinden de etkilendiği düşünülmektedir (Kayacı, 2016). Romanda bir yandan iki farklı ülkedeki toplumsal normaler ele alınmakta, bir yandan da ana karakterlerin varoluşsal sorunları üzerinden romantik bir ilişki analiz edilmektedir.

Roman, Rasim karakteri tarafından anlatılmaktadır. Rasim, arkadaşı Hamdi'nin müdür olduğu iş yerinde çalışmaya başladığında Raif Efendi ile tanışır. Aynı odada çalıştığı iş arkadaşı Raif Efendi'nin içine kapalı, sessiz yapısı Rasim'de giderek artan merak uyandırır ve onu gözlemlemeye başlar. Raif Efendi, kendisine verilen işleri hemen tamamlamakta, boş zamanlarında çekmesinden çıkardığı bir kitabı okumaktadır. Rasim, Raif Efendi'nin hastalanarak işe gelmediği bir gün, çeviri yapması için verilen işi evine götürdüğünde onu daha yakından tanıma fırsatı doğar. Raif Efendi, ölüm döşeginde olduğunu anlayınca Rasim'den iş

yerindeki çekmecesinde sakladığı defteri bulup yakmasını ister. Rasim söz verse de defteri okumaktan kendi alıkoyamaz. Roman'ın bundan sonraki bölümü, defterde yazılanların okunmasından oluşmaktadır.

Yapıt iki farklı anlatıcı tarafından dile getirilmektedir. Raif Efendi'nin son dönemlerindeki durumunu gözlemleyen, aynı şirkette çalışmaya başlayan Rasim ilk anlatıcıdır. İkincisi ise Maria Puder ile aşk hikayesine odaklanan ve günlüklerinden aktarılan anılar ile Raif Efendi'nin kendi ağzından başından geçenleri anlatmasıdır.

Raif Efendi, Raif, gençliğinde de içine kapanık ve sessizdir. Yalnızlığında okuduğu kitaplar ve çizdiği resimler tek dostlarıdır. Babası bir sabun fabrikası işletmektedir ve Raif'in sabunculuğu öğrenmesi için Almanya'ya gönderir. Raif Efendi, Almanya'da bir sabun fabrikasında işe başlasa da sıkılır ve zamanını Berlin'de parklarda ve sergilerde gezerek geçirmeye başlar. Bir gün bir resim sergisinde Kürk Mantolu Madonna tablosunu görür ve hayran kalır. Her gün tabloya bakmaya gider ve bir gün tabloyu yapan Maria Puder ile tanışır. Tablo Maria Puder'in otoportresidir. Raif Efendi Maria Puder'e aşık olur. Maria Puder, bağlanmak istemediğini belirtse de zaman içinde yaşanan olaylar sonunda ikisi de birbirine aşık olmuştur. Ancak, Raif Efendi'nin babasının ölüm haberini alarak Türkiye'ye dönmek zorunda kalır. Bir süre mektupla iletişimleri sürer ancak Maria Puder'den mektup gelmemeye başlayınca Raif Efendi onun kendisine başka bir hayat kurduğunu düşünerek hayal kırıklığı yaşar. Raif Efendi için artık yaşam anlamsızdır. Yıllar sonra yolda Maria Puder'in kuzeni ile karşılaşır. Kadının yanında bir de kız çocuğu vardır. Kadın Maria'nın hamile kalıp hastalandığını, doğum yapıp öldüğünü ve kızına kendisinin baktığını söyler. Raif Efendi çocuğun kendi çocuğu olduğunu anladığında kadın ve çocuk uzaklaşmıştır.

Romandaki olayların bir bölümü Almanya, Berlin'de; bir bölümü de Ankara şehrinde 1930'lu yıllarda geçmektedir. Roman 1940 yılında yazılmış ve 1943 yılında yayımlanabilmiştir.

Sabahattin Ali romanı yazdığında 30'lu yaşlarındadır.

Sabahattin Ali, karakterlerin varoluşsal sorunlarını sorgulamalarını dört temel tema üzerinden yapmaktadır: yalnızlık, bağımlılık, aşk, sevgi ve ayrılık acısı.

Bu çalışmada, Kürk Mantolu Madonna yapıtındaki karakterlerin incelemesi yapılarak, toplum içinde varoluşsal sorunları insan ilişkileri üzerinden sorgulanmakta ve romanın kurgusuna etkisi incelenmektedir.

2 ROMANDAKİ ANA KARAKTERLER

2.1 Raif Efendi

Sessiz, sakın, çekingen ve içine kapalı bir insandır. Çocukluğundaki sık sık “kız gibi” tanımlanmasına neden olan bir kırılmalığı yetişkinliğinde de devam etmiştir. Babasının gönderdiği para ile Berlin'e gitmiş ancak babasının iş öğrenmesini istemesine rağmen kültür ve sanat etkinliklerine katılarak gezmeyi tercih etmiştir. Babasının parasına bağımlıdır. Hayalperest olmayı sever. Genelde yalnızdır. Yalnızlığında kitap okumayı ve resim yapmayı sever. Maria Puder ile tanışana kadar hayatında hiçbir romantik ilişki olmamıştır. Kendi ailesi de dahil ilişkilerinde kendini değersiz ve önemsiz hissetmektedir. Kendini sadece Maria Puder'i severken değerli hissetmektedir.

Ayrılık hüznü karşısında yavaş yavaş ölen Raif Efendi romanın odak noktasıdır. Özellikle ayrı kaldıkları süre içinde Maria Puder'in ne yaşadığı ve hissettiği bilinmemektedir.

2.2 Maria Puder

Maria Puder, Alman bir anne ile Prag'lı bir babanın çocuğudur. Babasını küçük yaşlarında kaybetmiştir. Keman çalarak ve şarkı söyleyerek geçimini kazanmakta ve annesine bakmaktadır. Annesinin babasına bağımlı bir halde yaşaması yüzünden babası öldüğünde ayakta kalamadığını söyleyerek annesini eleştirir. Çocukluğundan itibaren bunu gözlemleyen

Maria, kadınların erkeklere bağımlı olmaması gerektiğini savunur. Bağımsızlık, bireysellik, kendine güven en önemli değerleridir. Ancak yalnızlığını ve hayatında duygusal bir ilişki olmayışını bu özellikleri sonucu olduğunu düşünür. Topluma aykırı olsa da değerlerinden vaz geçmez.

3 ROMANDAKİ VAROLUŞSAL TEMALAR

3.1 Yalnızlık

Raif Efendi, çocukluğundan beri sessiz ve içedönük yapısıyla yalnızlığıyla barışık görünse de bu durum onu içten içe üzmektedir. “Beni kemiren sadece büyük bir yalnızlık hissiydi ve gene bu yalnızlığın tesiriyle, bana yakın olduğunu anladığım bir insana karşı birçok noktalarda kendimi aldatmaya hazırdım” (Ali, 2019).

Maria Puder ise Raif Efendi ile zıt karakterdedir. Dışa dönük ve arkadaşlarıyla zaman geçirmeyi seven bir yapısı vardır. Ancak yalnızlık duygusu, Maria Puder’i de rahatsız etmektedir. “Ben hep açık konuşurum, bir erkek gibi ve birçok tarafım erkeklere benzer, belki de bunun için yalnızım” (Ali, 2019). Ne istediğini bilmekle beraber ne istemediğini de bilen ve kimseye hiçbir şekilde ihtiyaç duymayan kendi ayakları üzerinde durmayı başarabilmiş Maria okuyucuyu karşılar. Ne istediğini biliyor olmak Maria’ya beraberinde kuvvetli bir yalnızlık getirir. Karşısına çıkan erkekler ona sadece kadınlığı için yaklaşır. Onu olduğu gibi kabullenmek yerine kendi arzuladıkları kalıplara sokmak isterler (Akyel, 2020).

Her iki karakterde de kimlik arayışı içerisinde toplumun kabul edilmiş yapısına meydan okuma olduğu görülebilir. “Raif Efendi ve Maria Puder toplumsal cinsiyet rollerine uygun bir tutum takınmadıkları, geleneksel normlara göre farklı davrandıkları için yabancılaşmış, yalnız kalmış kimselerdir. Maria Puder’in aslen Yahudi kökenli bir aileden geliyor olmasının, şahsını toplumdan ve bireylerden uzak tutmasında etkili olduğu düşünülebilir. Bu faktörün yalnızlık itirafının gerekçelerinden birisi olabileceği düşünülmektedir. Maria Puder, küçük yaştan beri

annesinin itaatkâr bir kadın olduğunu, kendisinin ise eril ve cinsiyetçi hegemonyayı reddeden, itaat etmeyen, yalnız başına karar alabilen bir kimse olduğunu belirtmiştir” (Demir, 2021).

Raif Efendi, varoluş sorunu olarak yalnızlığının farkındalığını dile getirdiğinde çelişkili sözlerine rağmen yalnızlığını sonlandırmaya karar vermiş görünmektedir. “Yalnız bir şeye dayanmak artık benim için mümkün değil: Her şeyi kafamda yalnız başıma saklayamayacağım. Söylemek, bir şeyler, birçok şeyler anlatmak istiyorum... Kime?... Şu koskocaman dünyada benim kadar yapayalnız dolaşan bir insan daha var mı acaba? Kime, ne anlatabilirim.? On seneden beri hiç kimseye bir şey söylediğimi hatırlamıyorum. Boşuna yere herkesten kaçmış, boş yere bütün insanları kendimden yere herkesten kaçmış, boş yere bütün insanları kendimden uzaklaştırmışım; ama bundan sonra başka türlü yapabilir miyim? Artık hiçbir şeyin değişmesine imkan yok... Lüzum da yok. Demek böyle olması icap ediyormuş. Yalnız söyleyebilsem... Bir kişiye olsun içimdekileri dökebilsem... Bunu sahiden istesem bile artık böyle bir insan bulmama imkan yok... Ben de arayacak hal kalmadı... Kalsa da arayamam... (Ali, 2019).

Raif Efendi'nin yalnızlığı Maria Puder'e olan aşkıyla son bulmuş ancak, ayrılığı yine tümüyle bir yalnızlığa sürüklemiştir. Ailesiyle birlikte yaşarken bile yalnızdır: “Ben onlar için hiçbir şey değilim... Hiçbir şey değildim... Senelerden beri aynı evde beraber yaşadık... Bu adam kimdir diye merak etmediler... Şimdi çekip gideceğimden korkuyorlar...” (Ali, 2019).

3.2 Bağımlılık

Romanda Raif Efendi'nin Maria Puder'e ilk bakışta âşık olduğu ve yaşamın bütün anlamını bu aşka yüklediği görülmektedir (Parlak, 2021).

Raif Efendi Maria'ya olan aşkın bağımlılık haline gelmesini şöyle ifade eder: “Artık Maria Puder, yaşamak için kendisine kayıtsız ve şartsız muhtaç olduğum bir insandı”. Maria'ya

aşık olana kadar, hayatının anlamsız olduğunu, bir boşluktan ibaret olduğunu düşünür. Bu bağımlılık, daha sonra ayrılık sürecini zorlaştıracaktır.

Maria Puder kendisiyle barışık, bütünselliğini koruyabilen bir karakterdir. “Çalışarak kendi ekonomik özgürlüğünü de kazandığından erkeklerle olan ilişkisini zorunlu bir bağımlılık ilişkisi içinde değil, karşılıklı sevgi bağı içinde sürdürmek ister” (Eşitti, 2020).

3.3 Ayrılık Acısı

Maria Puder, fazla yakınlaştıklarını düşünüp, kendi bütünselliğinin tehdit edildiği duygusuna kapıldığında biraz yalnız kalmak istediğini ve bu sürede kendilerini dinlemeleri gerektiğini söylediğinde Raif Efendi büyük bir boşluk duygusuna girmiştir. Adeta hayatının bütün anlamını kaybetmiştir. Bağımlılık ile iç içe olan aşk duygusu bu ayrılığı onun için daha da zorlaştırmıştır.

“Türkiye’ye döndükten sonra da Maria Puder’e olan aşkıdan hiç bir şey eksilmeyen Raif Efendi, ona sadık ve gönülden bağlıdır. Gelişen olaylar karşısında artık yaşayan bir ölüye dönüşmeye başlamıştır. Ruhu Maria Puder’le birlikte gitmiş, o sadece etten ve kemikten bir varlık haline bürünmüştür. Maria Puder’in ölümünü duyması ve ona haksızlık ettiğini düşüncesinin vermiş olduğu pişmanlık ve ondan bir kızı olduğunu bile bilmiyor olmanın verdiği hüznün ve acı onu iyice alır götürür bu hayattan. Kendini de Maria’nın bu sonu yaşamasında sorumluluğu olduğunu düşünerek kendini hiç affetmez” (Kayacı, 2016).

Maria Puder ise Raif Efendi’nin aksine aşkını ve ayrılığını yaşarken kişisel bütünlüğünü kaybetmemiştir. Kendi başına bir çocuk doğurmuş ve büyütülmüştür. Aşklarının başladığı bir noktada ayrılık korkusunun olmadığı şu sözleriyle belirginleşmiştir: “Anlaşamayacağımızı anlarsak veda eder ayrılırız... Bu o kadar mühim bir felaket mi? Hayatta yalnız kalmanın esas olduğunu hâlâ kabul edemiyor musunuz?” (Ali, 2019).

Raif Efendi ise, farkında olmasa da, ayrılıktan korkmuş, bu korku güdüsüyle hareket etmiştir. Maria'nın hastanede kaldığı sürece başından ayrılmamış olması kaybetme korkusuyla açıklanabilir (Dinçer, 2017).

4 VAROLUŞSAL TEMALARIN İLİŞKİLER ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRMESİ

4.1 Ebeveyn ile ilişkiler

“Raif’in ölen babasının ardından düşündükleri, babasının onun dünyasında bir yabancı olduğunu gösterir. Çocukluğuna dair babasının mutlu olduğunu hatırladığı hatıraların içinde kendisine yer olmadığını farkındadır. Raif, hayatı boyunca babasıyla karşılıklı bir sevgi ilişkisi içine girmemiş; daima babasının ciddi, mesafeli ve kızgın yüzünü görmüştür” (Eşitti, 2020).

Hayatımda hiçbir kadının, hatta annemin bile gözlerine dikkatle baktığımı hatırlamıyorum” (s. 59) der. Raif’in annesiyle kuramadığı sağlıklı ilişki, onun diğer kadınlarla ilişkilerine de yansır ve Mariayla karşılaşana dek genç adam, kadınlardan daima kaçır. (Eşitti, 2020).

Raif Efendi, sergideki Madonna portresine bakarken Maria ona yaklaşarak ona sorular sormaya başlar. Raif Efendi, tablodaki kadını annesine benzettiği için baktığını söyler. Maria böyle bir annesi olmasını isteyip istemediğini sorduğunda ise “Evet... Hem nasıl isterdim” (Ali, 2019) diye cevap verir. Burada, Raif’in, babasıyla sevgisiz ilişkisinden dolayı annesine daha yakın büyüdüğü düşünülmektedir.

Maria, çocukken babasını kaybetmiş ve annesiyle birlikte büyümüştür. Annesi babasına bağımlı olduğu için hayata tutunmakta zorlanmıştır. Maria; annesine bakmış, ona destek olmuştur. Annesinin güçsüzlüğü ve ona bakmak zorunda oluşu, onu erkeklere karşı olumsuz yargılara sürüklemiş, toplumdaki cinsiyetçi normlara karşıt bir tutum almasına neden olmuştur (Eşitti, 2020).

“Demek babam ölmüştü. Bunu hakikatte bu kadar geç idrak ettiğimden dolayı büyük bir utanma duydum. Gerçi babamı gerçek bir muhabbetle sevmem için de ortada bir sebep yoktu; onunla aramızda daima bir yabancılık mevcut kalmıştı. Ve birisi bana ‘Senin baban iyi bir adam mıydı?’ diye sorsa, verecek cevap bulamazdım. Çünkü iyiliği ve fenalığı hakkında bir fikir sahibi olacak kadar onu tanımıyordum. Babam benim için ‘insan’ olarak hemen hemen hiç mevcut değildi; Yalnız ‘Baba’ dedikleri mücerret bir mefhumun insan şeklinde görünüşüydü. Akşamları sessiz sedasız kaşlarını çatarak eve giren ve ne bizi ne annemizi hitaba layık görmeyen, saçsız başlı, değirmi ve kır sakallı adamla, Havuzlu kahvede göğsünü bağrını açıp gülüşerek ayran içtiğini ve küfür savurarak tavla oynadığını gördüğüm kimse bence birbirinden tamamıyla ayırdı... Bu ikincisinin babam olmasını ne kadar isterdim... Halbuki o halinde beni görünce derhal yüzü ciddileşir: ‘Ne dolaşıyorsun buralarda?..’ diye bağırırdı. ‘Haydi kahve ocağına var, bir şerbet iç de mahalleye dön, orada oyna’ (Ali, 2019).

4.2 Karşı cins ile ilişkiler

Raif Efendi, kendi içine dönük dünyasında sessiz, sakin ve yalnızlığıyla birlikte yaşarken Maria Puder’e aşık olması onu hayata bağlamıştır. Aşkı, varoluş sorunlarına bir çözüm olmuş gibi, adeta varlığının farkına varmıştır. Siyah defterindeki notlarında, hayatı boyunca aşık olacağı insanı aradığını fark etmiş ve Maria Puder’de o insanı bulduğunu belirtir. “Kendimi bildim bileli, bütün günlerimi, haberim olmadan ve nefsimi itiraf etmeden, bir insanı aramakla geçirmiş ve bu yüzden bütün diğer insanlardan kaçmışım. O resim aradığım bu insanı bulmanın mümkün olduğuna, hatta ona pek yakın bulunduğuma, bir müddet olsun beni inandırmış, içimde, bir daha uyutulması kabil olmayan bir ümit uyandırmıştı.” (Ali, 2019).

“Maria Puder aslında belirli bir mekânda ve belirli bir zaman diliminde kadın-erkek sosyal ilişkilerinin ataerkil, cinsiyetçi hegemonik bir sistem tarafından nasıl biçimlendirildiğini simgelemektedir. “Özellikle tahammül edemediğim şey nedir biliyor musunuz? Kadınların

erkekler karşısında sürekli pasif olması, neden? Sürekli biz kaçacağız, sizler (erkekler) kovalayacaksınız? Kadınlar neden sürekli teslim olacak ve siz neden sürekli teslim alacaksınız? “ (Ali, 2019).

Aşk, yaygın bir düşünceye göre kendini dönüştürme sürecidir. Raif Efendi, Maria’ya aşık olduğu süre boyunca kendini daha değerli hissetmiştir. Kendini rahatlıkla ifade etmiş, daha önce paylaşmadığı duyguları paylaşmaya başlamıştır. Ancak bağımlılık duygusu, kısa süren aşkın sonunda eskisinden daha içe kapanık bir hale gelmesine neden olmuştur. “İlişki bitince Raif’in kendine verdiği değer de bitmiş, onu adeta bir yaşayan ölüye çevirmiştir” (Akfırat, 2012).

Sabahattin Ali, sevmenin öğrenilen bir olgu olduğunu göstermektedir. Maria hastalanıp hastaneye kaldırıldığında Raif Efendi başından ayrılmadan yanında kalmıştır. Raif Efendi’nin şefkatini ve sevgisini gören Maria bundan çok etkilenmiştir. Böylece insanlara güvensizliğini aşmış, sevebileceğini anlamıştır. Maria’nın sevgisi, Raif Efendi’nin bağımlılık içeren aşkı karşısında daha sakin ve tutarlıdır. (Demir, 2021).

Aşk ve sevgi çoğunlukla birbirine karışmaktadır. İnsanlar aşık olduklarında sevdiklerini sanmakta ancak aşık oldukları kişi gitmek istediğinde kuşku, önyargı ve öfke gibi olumsuz dürtüleri su üstüne çıkmaktadır. Raif Efendi, Maria’ya aşık olmuştur. Bağımlılık içerdiği için bu aşk sevgiye dönüşmeden ayrılık sınavından geçmiştir. Maria’dan mektup gelmesi kesilince Raif Efendi onun kendisini unutup yeni bir hayat kurduğuna inanmıştır. Bu olumsuz duygular içerisinde Maria’yı aramayı aklından geçirmemiştir.

4.3 Toplumla ilişkiler

Raif, çocukluğunda arkadaşları ve ailesi, gençliğinde ve iş hayatında ise çevresi tarafından bu baskıya maruz kalır. Raif’in içe dönük olması ve hayal aleminde yaşaması, onun

iktidarın erkek cinsine atfettiği bazı değerleri çocukluğundan itibaren karşılayamadığını ve bu durumun onun dışlanmasına sebep olduğunu gösterir. Raif, “(h)ıçbir şey beni, hakkımdaki bir kanaati düzeltmek mecburiyeti kadar korkutmazdı. Sınıfta arkadaşlarımlın yaptığı bir kabahat daima benim üzerime atıldığı halde ben kendimi bir kelime ile olsun müdafaaya cesaret edemez, eve döndüğüm zaman bir kenara saklanıp ağlardım” (Eşitti, 2020) der.

Maria Puder de yalnızlıktan yakınmaktadır. “Hayatta yalnız yürümek itiyadını kaybetmiş, daha doğrusu bu itiyadı hiç kazanamamıştı. Yedi yaşında olduğum halde onu ben idare etmeye başla- dım. Ona ben metanet tavsiye ettim, akıl öğrettim, destek oldum. Böylece erkek tahakkümü görmeden, yani tabii olarak büyüdüm. Mektepte kız arkadaşlarımlın miskinliği, emelleri beni daima tiksindirdi. Hiçbir şeyi, kendimi erkeklere beğendirmek için öğrenmedim. Hiçbir zaman erkeklerin önünde kızarmadım ve onlardan bir iltifat beklemedim. Bu hal beni müt- hiş bir yalnızlığa mahkûm etti. Kız arkadaşlarıml benimle ahabplık etmeyi ve fikirlerimi kabul etmeyi zevklerine ve rahatlarına aykırı buldular. Hoş tutulan bir oyuncak olmak, onlara insan olmaktan daha kolay ve cazip geliyordu. Erkeklerle de arkadaş olmadım. Aradıkları yumuşak lokmayı bende bulamayınca müsavi kuvvetlerle karşı karşıya gelmektense kaçmayı tercih ettiler. O zaman erkek azminin ve kuvvetinin ne olduğunu gayet iyi anladım; dünyada hiçbir mahluk bu kadar kolay muvaffakiyetler peşinde koşmaz ve hiçbir mahluk bir erkek kadar hodbin, kendini beğenmiş ve nahvetli, fakat aynı zamanda korkak ve rahatına düşkün değildir. Bir kere bunları fark ettikten sonra erkekleri sahiden sevebilmem imkânsızdı. En hoşuma giden ve birçok hususlarda bana yakın olan adamların bile, küçük vesilelerle, bu kurt dişlerini gösterdiklerini; her ikimize aynı derecede zevk veren beraberliklerden sonra, özür dilemeye, himaye etmeye çalışsan, fakat aynı zamanda herhangi bir şekilde muzaffer olduğunu zanneden ahmakça bakışlarla yanıma sokulduklarını gördüm” (Ali, 2019).

4.4 Bireyin kendisiyle ilişkisi

Bireyin sağlıklı ilişkiler kurmanın bir bileşeni olarak kendisiyle ilişkisi, kendisine değer vermesi, kendisine zaman ayırması anlamına gelmektedir. Yalnızlık sonucu kendi başına kalmak ile kendine vakit ayırmak için yalnız kalmayı tercih etmek birbirinden çok farklıdır. Varoluş sorunlarının üstesinden gelmenin en önemli bileşenlerinden biri de bireyin diğer ilişkilerinin yanı sıra kendi başınalığına zaman ayırması ve bundan kendi varoluşunu öğrenmesidir. Roman kahramanları bunu farklı şekillerde yaşamaktadır.

Arkadaş ilişkilerinin zayıflığı ve toplumdan kopukluk ile kendine gösteren yalnızlık duygusunun uzantısı olarak, karakterler varoluşlarını kendi başlarına kalarak sorgulamaktadırlar.

Raif Efendi yalnızlığında kitap okumakta, resim yapmakta ve hayal kurmaktadır. Maria ise sahip olduğu aykırı düşünceler nedeniyle arkadaşlarının olmadığını savunsa da yalnızlığı tercih ettiği anlaşılmaktadır. İnanıldığı ilkeler onun için her şeyden önde gelmektedir. Bütünselliğini sarsacak bir şey olursa yalnızlığına dönerek kendini korumaya aldığı görülmektedir. Raif Efendi ile fazla yakınlaştıklarını hissettiğinde, bir süre yalnız kalmayı istemiştir.

5 SONUÇ

Sabahattin Ali, Kürk Mantolu Madonna'da insanın varoluşsal sorunlarını romantik bir ilişki üzerinden aktarmaktadır. Karakterlerin özelliklerinin betimlemeleri, monolog ve diyaloglar; hüznü bir aşk hikayesinin ardındaki gerçekleri ortaya çıkartmaktadır. Bu özelliği ile bir aşk romanı olmasının ötesinde felsefi, psikolojik ve sosyolojik unsurlar da taşımaktadır.

Günümüzde popülerliğini koruyan bir eser olmasının bir nedeni de, sürükleyici bir aşk romanı olmaktan öte, günümüz insanının aynı varoluş sorunlarını sürdürdüğü şeklinde yorumlanabilir. Çağlar içerisinde insanlık ne kadar büyük değişimler gösterse de insan

yaşamındaki evreler benzer özellikler göstermeye devam etmektedir. Çocukluk, gençlik, yetişkinlik dönemlerinin kendine has özellikleri özünde aynı varoluşsal sorunlarla sürmektedir. Günümüz gençliği varoluşsal bir boşluk içinde anlam oluşturmakta güçlük çekmekte, bu ilişkilere yansımakta ve ilişkiler yoluyla gelişerek boşluğu kapatmaya çalışmaktadır.

Sabahattin Ali bu romanında iki farklı anlatıcı kullanmaktadır. Raif Efendi'nin son dönemlerdeki ruh halini gözlemleyen iş arkadaşı Rasim anlatmaktadır. Raif Efendi'nin hüznü aşkı ise günlüğünde yazdıklarıyla kendi ağzından aktarılmaktadır. Bu nedenle karakterlerin varoluş sorgulama çabaları Raif Efendi'nin gözüyle yorumlanabilmektedir. Karakterler, çocukluklarından getirdikleri özelliklerini gençlik ve yetişkinliklerinde de sürdürmüştür. Maria Puder sevmeyi öğrenmiş ve tahmin edildiği üzere tek başına çocuk doğururken güçlü kalmaya devam edebilmiştir. Varoluş mücadelesinin en önemli kazanımı budur. Raif Efendi ise varoluşunun mücadelesini, kendi kültürüne ve toplumsal normlarına aykırı ama güçlü bir kadına duyduğu aşk ile ayakta kalabilmiştir. Bağımlı aşkı ve değersizliğine inancı yüzünden önyargılı davranarak hatalı davranmış, Maria'dan ümidini kesmiş, yalnızlık korkusuyla başlayan yaşamı yalnızlığıyla son ermiştir. Sabahattin Ali, toplumcu gerçekçi yönüyle bu olguları toplumda gözlemlemiş, okuyucuya varoluşçu felsefe içinde aktarmış ve günümüzdeki okuru etkilemesini sürdürebilmiştir.

6 KAYNAKÇA

Ali, S. (2019). Kürk Mantolu Madonna. Yapı Kredi Yayınları.

Algül, A. (2019). Eleştirel Gerçekçilikten Devrimci Romantizme Doğru Toplumcu Gerçekçilik Üzerine Bir Çalışma. Frankofoni, Sayı 37, s. 171-179

Dinçer, D. (2018) Kürk Mantolu Madonna’da Aşk, Bağlanma ve Toplumsal Cinsiyet. Hece Edebiyat Dergisi, Sayı 258, s. 652-667

Parlak, S. (2021). Sabahattin Ali’nin Eserlerinde İnsan. Mevzu Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 5, s. 61-67

Arslan-Akfirat, S. (2012). Benlik Kavramı Bağlamında “Kürk Mantolu Madonna” Karakterlerinin Çözümlemesi. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, Sayı 9:1, s. 142-173

Kayacık, Z. (2016). Miguel De Unamuno’nun Sis’i ile Sabahattin Ali’nin Kürk Mantolu Madonna Adlı Yapıtlarında Varoluşsal bir Biçim Olarak Aşk Kavramı. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Akyel, Ö. (2020). Sabahattin Ali’nin Roman ve Hikayelerinde Korku ve Yalnızlık. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Edirne.